

Arquitectura

ELS VESTIGIS RENAIXENTISTES D'ESCALADEI

CARLOS BRULL CASADÓ
Arquitecte especialista en intervenció en patrimoni

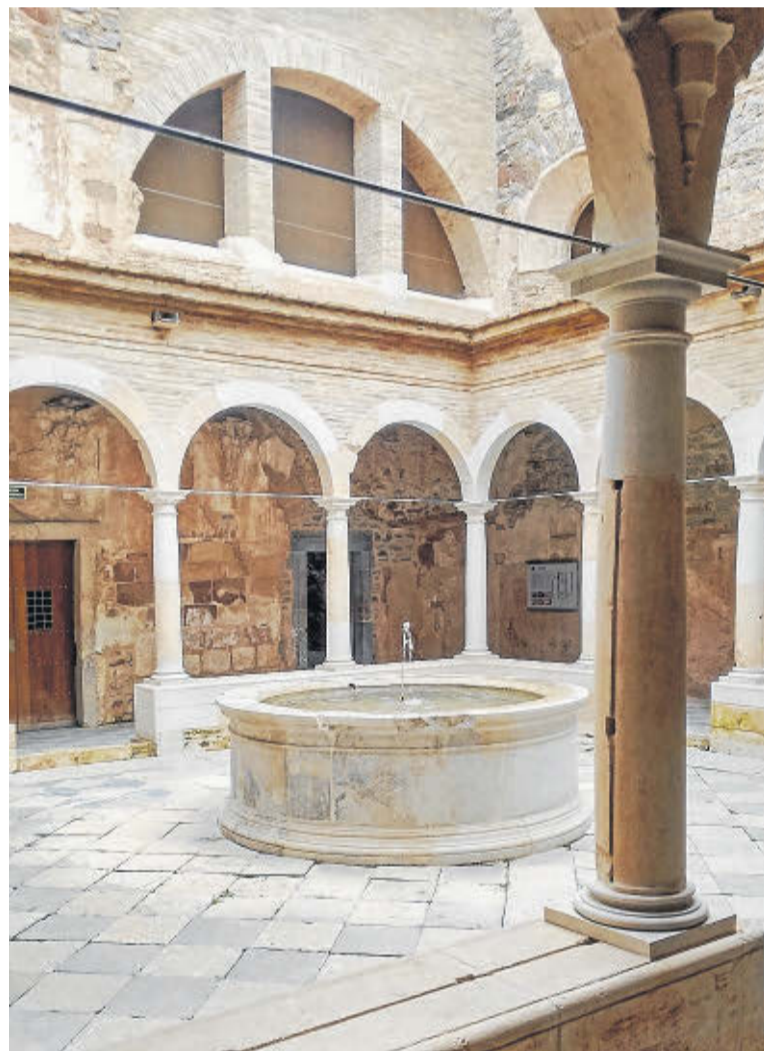
Crònica

Poques o cap són les referències que sovint es poden trobar sobre construccions emmarcades dintre del que és una òrbita clarament renaixentista

La fundació, a començaments del segle XIII, del monestir romànic d'Escaladei, la seva ampliació successiva ben documentada amb dos nous claustres amb traces gòtiques, juntament amb els elevats nivells artístics i decoratius assolits en època barroca, han fet que els estudiosos i historiadors de l'art parlin fins ara, gairebé de manera exclusiva, de la cartoixa medieval o barroca. Poques o cap són les referències que sovint es poden trobar sobre construccions emmarcades dintre del que és una òrbita clarament renaixentista.

Les actuacions de desenrunat i restauració del sector central o cenobític realitzades entre els anys 2010 i 2013, en les que vam tenir la sort de participar un ampli equip pluridisciplinari, van revelar però que aquest paradigma estava molt allunyat de la realitat i que, ben al contrari, la cartoixa que ens ha arribat fins a nosaltres, a nivell arquitectònic, té importants estructures i composicions essencialment renaixentistes.

Sens dubte l'aportació més rellevant en aquest sentit fou la troballa de bona part de les peces de les arcuacions desmuntades o caigudes de l'anomenat claustre menor, que a nivell funcional articulava la zona cenobítica del monestir. El que segons algunes descripcions històriques havia estat un claustre d'estil gòtic florit, resultà ser d'una impecable traça renaixentista, probablement molt primerenca. Dintre d'aquell àmbit d'actuació no fou aquest l'únic espai o element arquitectònic que mostrava clarament aquest estil. La sala capitular, adjacent a aquest claustre, un cop alliberada de la runa acumulada resultà ser un espai cobert amb una volta cilíndrica de cassetons, amb un ampli finestrall semicircular tripartit als peus de la sala, similar al projectat pel mestre d'obres Pere Blai a les capelles de Sant Joan i Sant Fructuós de la catedral de Tarragona. Ensorrat, amb part de la volta romànica de l'església, es van identificar també les restes d'un cimbori que, per la seva solució

Claustre menor d'Escaladei. FOTO: CEDIDA

formal i ubicació, recorda a la cúpula implantada sobre la volta romànica de la capella del Santíssim de la mateixa catedral (antic refetor) per Jaume Amigó, considerada per alguns autors com una de les primeres obres renaixentistes importants que es realitzà al Camp de Tarragona. Tot i que parcialment destruïda, les restes d'una credença monumental de marbre, amb un brollador amb cap de lleó, aparegudes a la sagristia nova, situada a cavall entre l'església i l'esmentat claustre es poden qualificar dintre d'aquest mateix estil.

La raó de la manca d'informació sobre aquest període cal buscar-la en la combinació de tres factors. El primer és l'estricta clausura i

La raó de la manca d'informació cal buscar-la en la combinació de tres factors

ideari eremític dels cartoixans que limità de forma important l'accés de forans al monestir; el segon és la seva ràpida i sobtada destrucció l'any 1835 i l'elevat grau que aquesta assolí; i l'últim és la pèrdua de bona part de la documentació històrica relativa al monestir. Si que es té notícia però d'un personatge vinculat a la cartoixa, Pere Aguiló, que per sí mateix pot explicar la presència d'aquests elements arquitectònics renaixentis-

tes. Amb una relació documentada amb l'arquebisbe Antoni Agustí i amb Jaume Amigó, fou prior d'Escaladei entre els anys 1569 i 1584, i també de 1589 a 1596. Sembla que junt amb Amigó, Pere Blai i Rafael Joan Gili participà en l'elaboració de la traça de l'església de Sant Andreu a la Selva del Camp, localitat d'on era originari. Convidat per Antoni Agustí a la inauguració d'aquest temple, el prior delegà la seva representació en Jaume Amigó, alhora que l'arquebisbe ho feia amb Pere Blai. En l'inventari dels llibres que Aguiló aporta a la cartoixa al seu ingrés hi ha els tractats d'arquitectura de Diego de Sagredo i de Sebastiano Serlio cosa que fa palès el seu interès pel nou estil arquitectònic.

És molt probable que fos Pere Aguiló l'ideòleg de la gran reforma que renovà completament la cartoixa després del Concili de Trento, amb una reestructuració dels tres grans claustres que s'allargà fins a gairebé finals del segle XVIII. La traça de les arcuacions d'aquests és molt semblant, per exemple, a la del convent dels Agustins de la Selva del Camp atribuïda a Pere Blai però aplicada de forma generalitzada i a una escala molt gran a tot el conjunt.

L'arribada de l'exposició *El temps retorna - 500 anys del Renaixement a la Catalunya Nova*, en el tram final del seu itinerari pels indrets més emblemàtics del renaixement al nostre territori, és per tot l'exposat, oportuna i molt adient per oficialitzar el singular llegat que fins ara havia estat pràcticament ignorat i ocult. Els vestigis identificats d'aquest període a la cartoixa d'Escaladei, i altres que en futures intervencions aniran sorgint, mereixen figurar en un lloc important del procés d'introducció i desenvolupament que es produí en les contrades tarragonines a finals del segle XVI. Tots els indicis semblen indicar que a la Cartoixa d'Escaladei no només es va assajar aquesta nova manera de construir en una fase ja incipient sinó que a més s'aplicà de manera pràctica a petita i gran escala.

Cine

Documental
'La vida con Williams',
al Teatre
Tarragona

REDACCIÓ
TARRAGONA

Tracta sobre el dia a dia d'Ana Megia, una jove tarragonina de 27 anys que pateix la síndrome de Williams

El Teatre Tarragona acull el proper diumenge, dia 16 de febrer, a les 19.00 hores, la preestrena del documental *La vida con Williams*, un film produït, dirigit i co-escrit per Emanuel Munteanu, amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona, l'Ajuntament de Tarragona, la Fundació PortAventura, la Fundació Privada Reddis i LaFira Centre Comercial.

El documental tracta sobre el dia a dia d'Ana Megia, una jove tarragonina de 27 anys que pateix la síndrome de Williams. L'Ana tracta la síndrome com si fos un amic, però va trobar-se pedres pel camí. Amb el seu positivisme i la lluita constant ha aconseguit tot el que s'ha proposat. A *La vida con Williams* veurem el

És el primer film del món que mostra com conviu una persona amb la malaltia

dia a dia de l'Ana, les seves amistats, els seus familiars, el món laboral i la intervenció d'especialistes i professionals del tema.

La síndrome Williams-Beuren es produeix per una pèrdua de material genètic al cromosoma 7. Està caracteritzat per uns trets facials típics, una discapacitat intel·lectual lleu o moderada i la hipercalcèmia. Aquesta síndrome la pateix 1 de cada 7.500 nou nascuts. L'objectiu de la pel·lícula és justament donar a conèixer la malaltia, sent el primer film del món que ensenya el dia a dia d'una persona amb aquesta síndrome, amb tot el que això comporta.

Totes les persones que vulguin assistir a la preestrena poden adquirir les seves entrades al següent link: https://www.tarracoticket.cat/La_vida_con_Wi.../reserva/0/1462